

“Зоркі ў вачах”

Бразінская Аляксандра Валер'еўна

Апавяданне

10.12.1999

11 «А» клас, ДУА «Гімназія №3 г. Барысава»

Г. Барысаў, ул. Стаханаўская 48, 222120

Алеся сядзела, захутаўшыся ў коўдру, і чытала часопіс. За вокнамі спявалі птушкі, аднекуль чуўся дзіцячы смех і размова суседзяў. Але маладая жанчына амаль не чула гэтага. Ёй не давала спакою навіна: загінула сям'я. Яшчэ нават не паспела пачацца лета, травень трымаў зямлю ў сваіх павясенням у цёплых далонях, а на рацэ ўжо паспелі загінуць людзі. Чатыры чалавекі – тата, маці і два сыны – ужо ніколі больш не ўбачаць роднага кутка, не зажмураць вочы ад сонечнага святла, не атрымаюць асалоды ад сцюдзёнай крынічнай вады: яны загінулі.

У такія хвіліны Алесі здавалася, што ўсё сваё жыццё яна прысвячае не той працы. Яна магла стаць урачом і дарыць надзею хворым, магла стаць міліцыянерам і дапамагаць пакрыўджаным, магла нават працаваць настаўніцай і быць адказнай за будучыню краіны. Але яна пайшла больш складанаю, цяжкаю дарогаю: стала працаваць ў Таварыстве выратавання на водах і ўсё жыццё займалася тым, што распавядала на заводах, фабрыках і ў школах аб тым, якую небяспеку тоіць вада, як яе пазбегнуць і як дапамагчы чалавеку, які ўсё ж такі трапіў у бяду. І, нягледзячы на тое, што работа ішла добра, у часопісах амаль кожны тыдзень з'яўляўся артыкул аб загінуўшых на водах. І кожны раз сэрца жанчыны балюча сціскалася ў грудзях. Але ў гэты раз было па-іншаму: у гэты раз загінула сям'я...

У тым годзе лета было асабліва цёплае. У пачатку чэрвеня нельга было знайсці чалавека, які б ні быў на гарадскім пляжы. Усе сяброўкі Алесі, якая тады была даволі маленькая, увесь час толькі і гаварылі аб тым, хто дзе ляжаў на пляжы, у каго прыгажэйшы купальнік і хто якое марожанае з'еў. Але дзяўчынцы было не да гэтага: сварыліся бацькі. Як потым успамінала Алеся, тым летам бацька амаль ніколі не быў дома ўначы. Увесь дзень ён працаваў, а калі заставаўся дома, спаў ці глядзеў тэлевізар, а як толькі пачыналася цягнёц, збіраў нейкія рэчы і некуды ішоў. Калі раніцай яна прачыналася, тата ўжо заўсёды быў побач. Ад яго пахла чымсьці горкім і непрыемным, і маці гэта вельмі не падабалася. Яна крычала, што так нельга жыць, што тата ходзіць не па рыбу, а каб толькі зайсці да суседкі Ніны, і што яна, маці, не жадае больш гэтага цягнёц.

Аднойчы, калі тата з маці зноў сварыліся, Алеся не вытрымала і падышла да бацькоў. Яна ўжо даволі даўно хацела задаць тату гэтае простае, але такое цяжкае для яе пытанне:

- Тата, а куды ты ходзіш кожны вечар? Табе больш не падабаецца дома? Калі хочаш, я магу аддаць табе Мішку, з ім табе будзе вельмі добра ноччу дома, - сказала дзяўчынка, працягваючы бацьку маленькага плюшавага мішку.

- Алеся, сонейка, мне вельмі добра тут, з табою і маці, - прысядаючы, адказаў тата. – Але там, на рацэ, так хораша ўначы, што я не магу прымусіць сябе сядзець дома.
- А чаму тады ты ніколі не бярэш нас з сабой? Я таксама хачу ўначы не спаць і глядзець на раку. Вазьмі мяне з сабой, тата.

Праз паўгадзіны яны ішлі разам. Тата трымаў вялікі рукзак, а маці вяла за руку Алесю, вочы якой блішчалі, нібы зоркі.

На рацэ сапрауды было вельмі добра: у паветры стаяў пах раслін, апошнія промні сонейка афарбавалі неба ў тысячы розных колераў, а птушкі, адчуўшы вячэрнюю прахалоду, спявалі значна прыгажэй, чым удзень. Алеся даўно не бачыла маці такою шчасліваю: яна спявала нейкія песні, збірала кветкі, а яе прыгожыя сінія вочы здаваліся падобнымі да сонейка. Тата таксама быў у добрым настроі: жартаваў, раскладаў вогнішча, расстаўляў розныя прылады, каб налавіць рыбы. Алесю пасадзілі на коўдру, але дзяўчынцы не сядзелася. Увесь час яна бегала вакол бацькоў, шукала ў траве цікавых жукоў ці, падышоўшы крыху бліжэй да лесу, збірала ягады.

Праз некалькі гадзін сям'я ўжо сядзела разам каля вогнішча. На ручніку ляжалі хлеб, каўбаса, агуркі; ля дзяўчынкі стаяў ліманад, а бацька піў з маленькага кубка той жа самы горкі і непрыемны напой.

- Тата, а калі мы пойдзем купацца? – спытала Алеся і, заглядваючы прама ў вочы, дадала: - Усе мае сяброўкі ўжо купаліся на рэчцы, я адна засталася.
- Сонейка ты наша, - абдымаючы дачку, адказаў мужчына, - Зараз маці паспрабуе, як там вада, а тады і ты пойдзеш. Дамовіліся?

Ужо крыху стомленыя вочы Алесі зноў засвяціліся, нібы зоркі. Ёй здавалася, што самае лепшае ў жыцці будзе вось зараз. Так доўга чакала гэтага моманту, першага купання за год, і вось яно амаль адбылося.

А маці тым часам ужо апранула прыгожы каляровы купальны касцюм. На твары яе была шырокая ўсмешка, а вочы блішчалі, як у дачкі. Яна не зайшла, забегла ў раку, пачала распырскваць вакол сябе кроплі чыстай цёплай вады. Тонкі прыгожы стан ляцеў па вадзе, то падплываючы амаль да берага, то ўцякаючы далёка. А тата стаяў і глядзеў, і на твары яго з'явілася усмешка, як быццам ён стаў маладзейшы на дзесяць год.

Тое, што было далей, Алеся памятала вельмі дрэнна. За дваццаць год, якія прайшлі з таго часу, гэтая карціна складвалася ў яе галаве па крупінках, як быццам хтосьці збіраў пазл з малюнкаў, гукаў, пахаў. Яна памятала, як маці спынілася, аглянулася на тату, а потым пачала крычаць. Слоў было не зразумець, але дзяўчынка неяк здагадалася, што з маці штосьці здарылася.

Тата адштурхнуў яе ад вады, а сам, скідаючы абутак, убег у раку. Так страшна, як у той момант, Алесі не было больш ніколі ў жыцці. Яна села на траву, закрыла галаву рукамі і не рухалася. Спачатку да яе даляталі абрыўкі слоў і плёскалі вады, але праз некалькі хвілін усё сціхла. Водная роўнядзь не калыхалася, у небе чуліся спеваы птушак, а ў паветры стаяў водар раслін. Нічога не змянілася ў вялікім свеце, але дзве маленькія зоркі ў вачах больш не зіхацелі...

Усё астатняе прыходзіла да Алесі ўжо пасля, у інтэрнаце. З’явіліся успаміны пра начны холад, пра мужчыну, які, прыйшоўшы на месца рыбалкі, убачыў дзяўчынку ля вогнішча, якое патухла; узнік вобраз маладога чалавека ў форме, які распытваў яе пра тое, што адбылося, і пажылой жанчыны, якая разам з ёй забірала некаторыя рэчы з іх кватэры, што потым склалі ў вялікі чамадан і адвезлі разам з дзяўчынай у вёску, дзе знаходзіўся інтэрнат...

На дварэ пачуўся рэзкі, працяглы і гучны гудок аўтамабіля: нейкі хлапчук, нягледзячы на небяспеку, прабег перад самай машынай, спрабуючы схопіць свой мяч. Гэты гудок адарваў Алесю ад успамінаў. Боль на сэрцы жанчыны стаў крыху адступаць, але яно ўсё роўна было нібы напоўнена цяжарам мінулага. Нават у хвіліны радаці, калі ўсё на свеце здавалася прыгожым і вясёлым, на душы час ад часу ўзнікаў горкі боль страты. Хіба трэба гаварыць пра такія хвіліны?..

Праз паўгадзіны з пад’езда выйшла маладая жанчына і, трымаючы ў руках папку з нейкімі запісамі, малюнкамі і невялікімі брашурамі, пайшла ў напрамку аўтобусага прыпынку. Яна ведала, што, нягледзячы на ўсе цяжкасці, якія з’яўляюцца перад ёй, нягледзячы на жудасныя для яе сэрца навіны, будзе і далей падымацца раніцай, апрацаваць ў касцюм і ісці да рабочых, настаўнікаў, вучняў, калі спатрэбіцца, нават да кожнага чалавека на зямлі, каб ніводнае дзіця не засталася без сям’і. Таму што яна магла гэта зрабіць, а калі можаш – нельга спыняцца з-за асабістых, унутраных прычын. Трэба ісці да самага канца, пакуль будуць крочыць ногі, пакуль хопіць сіл. Трэба ісці, нават калі ў вачах больш ніколі не з’явіцца зоркі, каб такія ж самыя зоркі не зніклі ў іншых вачах.